

Energidepartementet

Postboks 8148 Dep
0033 OSLO

Vår referanse: 25/00804-3
Arkivkode: ---
Saksbehandler: Guro Bøe Wensaas
Deres referanse:
Dato: 13.04.2025

KS' høringssvar til lov om Norgespris på strøm og fjernvarme

Hovedbudskap

- KS anerkjenner behovet for statlige tiltak som kan bidra til forutsigbare og moderate strømmregninger for husholdningene
- Behovet for forutsigbare ordninger tilpasset private og offentlige virksomheter må vurderes
- Samlede økonomiske konsekvenser for kommuner og fylkeskommuner av en innføring av Norgespris må synliggjøres bedre i endelig lovforslag
- KS støtter at strøm og fjernvarme likebehandles ved en eventuell innføring av Norgespris, og at fjernvarmeselskaper kompenseres for en statlig bestemt prissubsidie på lik linje med selskaper som leverer strøm.
- Behovet for støtte til strømforbruk i husholdningene må avveies mot at insentiver til energieffektivisering og lokal energiproduksjon reduseres og at tiltaket øker behovet for utbygging av kraft og nett.
- Dersom Norgespris innføres bør forbrukstaket settes lavt
- Regjeringen bør vurdere kritisk behovet for å inkludere fritidsboliger i ordningen
- Regjeringen må sørge for gode insentiver som bidrar til å flytte energibruk til oppvarming til lavverdige energiformer som fjernvarme

Bakgrunn

Regjeringen sendte 10. mars på høring forslag til ny lov om Norgespris og strømstønad til befolkningen. Regjeringen foreslår å innføre et tilbud om en fast strømpris på 40 øre ekskl. mva per kWh, samt redusert merverdiavgift på nettleie til 15 prosent, for husholdninger og fritidsboliger. Formålet er å gi forutsigbarhet og trygghet for husholdningenes strømutfgifter. Ordningen skal være et valgfritt alternativ til dagens strømstøtteordning og er planlagt å tre i kraft 1. oktober 2025.

31. mars sendte Regjeringen på høring endringsforslag til ny lov om Norgespris og strømstønad for husholdninger hvor strøm- og fjernvarmekunder likebehandles når det gjelder mulighet til prisstabilitet og økonomisk støtte.

Med dette høringssvaret besvarer KS de to høringene samlet.

Vurderinger

Økonomien i husholdningene har utviklet seg svakt i de tre siste årene sett under ett. Høye matvarepriser har bidratt til at en del husholdninger sliter økonomisk. I perioder har strømprisene, selv med

strømstøtteordningen, vært ekstremt høye og klart bidratt til utfordringene. I en slik situasjon er lave priser og stor forutsigbarhet for husholdningene, som Norgespris vil innebære, gunstig for innbyggerne, og mest for de som har størst økonomiske utfordringer i utgangspunktet.

På den annen side er Norgespris en universell ordning, ikke målrettet mot de som sliter mest. De offentlige utgiftene knyttet til tiltaket kan potensielt bli betydelige. Denne utgiftsøkningen kommer på toppen av betydelige satsning de kommende år på forsvar, beredskap og hjelp til Ukraina, samt økende demografikostnader for kommuner og sykehus. Offentlig sektors eierskap i kraftproduksjon gir også stat, kommuner og fylkeskommuner betydelige eierinntekter. Selv om utgiftene til strømstøttetiltakene må ses i sammenheng med at kraftproduksjon også har en inntektsside for staten, innebærer tiltakene at rammene for all annen offentlig pengebruk, inklusive kommunesektorens inntektsrammer, blir lavere.

Endringer i strømstøtten til husholdninger vil påvirke kraftmarkedet gjennom at insentivene for kraftforbruk for husholdningene endres, noe som påvirker både prisene for øvrige kunder, energieffektivisering og lokal energiproduksjon, samt samlet kapasitet på kraftnettet. En sannsynlig konsekvens av innføring av Norgespris er som nevnt over at spotprisen på strøm i kraftmarkedet øker noe. Selv om dette på sikt også har en inntektsside for vertskommuner/fylkeskommuner for kraftanlegg og kommuner/fylkeskommuner med deleierskap i

kraftselskaper, vil nettokonsekvensen for kommunesektorens utgifter samlet sett være negativ. I Themas analyse av hvordan Norgespris påvirker kraftprisen for øvrige kunder anslås det at strømprisen for offentlig sektor og næringslivet vil øke med 4,5 prosent mot 2035 i forhold til en situasjon med strømstøtte. I tillegg til at kraftprisen vil gå noe opp, vil Norgespris kunne medføre økt behov for utbygging av både kraft og oppgradering av nettet, som forsterker prisøkningen ytterligere.

Økt bruk av fjernvarme bidrar til å avlaste strømmettet og redusere behovet for investeringer i kostbart og arealkrevende strømmnett. For fjernvarmebransjen har strømstøtteordningen vært utfordrende, da selskapene selv som har måttet kompensere kundene. Det skyldes at fjernvarmeprisen er knyttet til forbruksprisen på strøm. Likebehandling bidrar til å sikre forutsigbarhet og stabilitet også for fjernvarmeselskapene.

EU har et økt fokus på å senke energikostnadene for både innbyggere og næringsliv, og samtidig bidra til kutt i utslipp av CO₂. Den 26. februar ble Affordable Energy Action Plan lagt frem i EU. Høringsnotatet omtaler ikke planen, og berører ikke EUs energipolitikk i særlig grad. Det vil være ønskelig at mulige konsekvenser av denne planen for Norge gjennom EØS-avtalen og forholdet til forslaget om Norgespris belyses i en endelig lovproposisjon.

Forutsigbare strømregninger er viktig for husholdningene i en krevende og uforutsigbar tid

KS anerkjenner behovet for å beskytte husholdningene mot høye og ustabile strømpriser. Samtidig må virkningene strømstøtteordningen har på andre samfunnshensyn vurderes.

Også private og offentlige virksomheter har behov for forutsigbare rammevilkår. Det bør vurderes om de ordninger som allerede er utviklet for næringslivet møter dette behovet i tilstrekkelig grad, innenfor det økonomiske og juridiske handlingsrommet som nasjonale myndigheter har.

Samlede økonomiske konsekvenser for kommuner og fylkeskommuner av en innføring av Norgespris må synliggjøres bedre i endelig lovforslag

Mens husholdningene får en garantert lav strømpris, vil næringslivet og det offentlige fortsatt måtte betale markedspris som vil øke som følge av forslaget. Dermed reduseres den kostnadmessige konkurranseevnen, og usikkerheten om prisutviklingene for bedrifter og kommunesektoren øker, noe som må betraktes som negativt. I tillegg vil kostnadene kunne øke ytterligere som følge av behovet for å oppgradere strømmettet og investere i nye kraftproduksjonsanlegg.

Behovet for støtte til strømforbruk i husholdningene må avveies mot at insentiver til energieffektivisering og lokal energiproduksjon reduseres og at tiltaket øker behovet for utbygging av kraft og nett

Ved å støtte alt strømforbruk i husholdningene svekkes insentivene for forbrukere innen energieffektivisering og lokal energiproduksjon fordi disse tiltakene blir mindre lønnsomme for husholdningene. Økt subsidiering av strømforbruk vil da kreve enda høyere satser for støtte til energieffektivisering dersom nasjonale mål på dette området skal nås.

Økt forbruk av kraft gjennom subsidiering av husholdningene vil på marginen gi økt behov for utbygging av kraftproduksjon og nett. Strømsubsidiering svekker insentiver til å fordele kraftforbruket ut fra prissignaler, og kan da øke toppbelastningen på nettet. Dette øker behovet for utbygging av både kraft og nett ut over det som et bedre fordelt kraftforbruk ville medføre. Det er godt kjent at dette er konfliktfylte tema i lokalpolitikk, og det øker også behovet for mer kostnadskrevende kompenserende tiltak for å oppnå norske forpliktelser i henhold til FNs naturavtale.

KS mener at regjering og Storting i det videre må vurdere nøye hvorvidt målene om forutsigbare og moderate strømgrenser for husholdningene og energieffektivisering kan nås mer effektivt gjennom mindre satsing på å subsidiere strømforbruk og sterkere satsing på å stimulere til energieffektivisering.

Dersom Norgespris innføres bør forbrukstaket settes lavt

I høringsnotatet oppfordres høringsinstansene til å ta stilling til alternative forslag om forbruksgrenser. Gitt at Norgespris innføres, vil KS anbefale at taket på forbruk settes lavt, av hensyn til å begrense noe de negative konsekvensene for insentiver til energisparing. Selv med et tak for støtte på 3000 kWh per måned, vil det ifølge analyser fra Thema Consulting, kun være 4,45 prosent av det totale husholdningsforbruket som faller utenfor støtteordningen.

I tillegg anbefaler KS regjeringen å revurdere om fritidsboliger faktisk bør inngå i Norgesprisordningen. KS kan ikke se at en innlemming av denne gruppen i den svært gunstige Norgesprisordningen kan begrunnes ut fra sosialpolitiske hensyn.

Regjeringen må sørge for gode insentiver som bidrar til å flytte energibruk til oppvarming til lavverdige energiformer som fjernvarme

Av energibruken i husholdningene går 75 % til oppvarmingsformål, mesteparten av dette er basert på elektrisk oppvarming. Økt bruk av fjernvarme kan avlaste kraftsystemet ved å utløse både energi og effekt lokalt, og utnytte lokale varmeressurser. Det er riktig at fjernvarmeselskap kompenseres på lik linje med kraftleverandører for å sikre stabile og forutsigbare rammer for fjernvarmebransjen og slik at fjernvarme blir et reelt alternativ til elektrisk oppvarming både for de kundene som velger strømsøtte og de som velger Norgespris.

Med vennlig hilsen

Helge Eide
Områdedirektør SVD

Dokumentet er elektronisk godkjent og har ingen signatur

